

Thematisch overleg Geestelijke gezondheid #2

18 deelnemers uit verschillende sectoren die actief zijn in de zorgzone, waaronder professionals uit de gezondheids-, welzijns- en geestelijke gezondheidszorg.

Zie presentatie [hier](#).

Het thematisch overleg in de zorgzones wordt georganiseerd om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en om kennis te delen, de behoeften van de bevolking te monitoren, aanpassingen op het gebied van aanbod en samenwerking te identificeren en gezamenlijk uit te voeren acties voor te stellen. Alle actoren uit de welzijns- en gezondheidssector zijn welkom.

Het verband tussen geestelijke gezondheid en huisvesting onderzoeken aan de hand van concrete situaties op het terrein, om te kijken welke hulpbronnen er in de zorgzone kunnen worden ingezet, welke blinde vlekken er zijn in de begeleidingspraktijk en hoe er intersectorale samenwerking tot stand kan komen tussen generalistische en gespecialiseerde spelers.

Monitoring van de behoeften van de bevolking

Uit de uitwisselingen bleek dat situaties op het snijvlak van geestelijke gezondheid en huisvesting alle spelers in de zorgzone aangaan, van diensten voor geestelijke gezondheidszorg tot huisvestingsorganisaties en generalistische welzijnsdiensten. Er zijn verschillende behoeften geuit:

- Verduidelijken via welk kanaal de vraag om begeleiding binnenkomt en wie er legitiem op kan reageren. Toestemming en zelfredzaamheid staan centraal en leiden vaak tot aarzeling;
- Snel een vertrouwenspersoon in de omgeving van de betrokkene aanwijzen (behandelend arts, buurtwerker, buur) als aanspreekpunt om contact te leggen;
- Een beter onderscheid maken tussen het syndroom van Diogenes en andere verzamelstoornissen, die om verschillende aanpakken vragen;
- Zorgen voor toegankelijke brugfiguren die aansluiten bij het profiel van de persoon: outreach-teams, seniordiensten, coördinatie van hulp en zorg, ontmoetingsplaatsen.

Bevindingen en aanpassingen van het aanbod

Of het nu gaat om het syndroom van Diogenes of, in bredere zin, om elke vorm van complexe begeleiding op het snijvlak van geestelijke gezondheid en huisvesting, deze situaties worden gekenmerkt door hun lange duur, frequente weigering van hulp en de noodzaak tot afstemming tussen spelers uit heel verschillende vakgebieden.

Er werden verschillende bevindingen gedeeld:

- In sociale woningen zijn buurtwerkers vaak het eerste aanspreekpunt. De Schaarbeekse Haard biedt een gestructureerde aanpak op drie niveaus: collectief, buurtgericht en individueel, en krijgt te maken met steeds complexere situaties in het kader van inschakeling via huisvesting (art. 36bis).
- Het door CSD geleide project 'Réhabitat' is een voorbeeld van een sectoroverschrijdende aanpak: psychosociale begeleiding in combinatie met logistieke ondersteuning voor ouderen die in een overvolle woning leven.
- Zelfredzaamheid blijft een ethisch grijs gebied: ingrijpen zonder uitdrukkelijk verzoek, onderhandelen met de verhuurder, een netwerk inschakelen zonder toestemming van de betrokkene – dit zijn situaties waarin professionals vaak op eigen houtje moeten handelen, zonder duidelijk kader.

Gezamenlijk uit te voeren acties en vooruitzichten

- Mogelijkheden voor vrijwilligerswerk en lotgenotenondersteuning in dit soort situaties verkennen, met name via het Rode Kruis en initiatieven zoals Dionysos;
- Het sectoroverschrijdende werk dat tijdens dit TO is gestart voortzetten in het kader van de Week van de Geestelijke Gezondheid 2026 (5-11 oktober), met als thema 'Geestelijke gezondheid & Huisvesting';

Save the date

Het volgende thematische overleg over geestelijke gezondheid vindt plaats op **10/09/2026, van 13 tot 16 uur**.
Informatie en inschrijven → [hier](#)

Thematisch overleg Geestelijke gezondheid #2

Dit overleg bestond uit twee elkaar aanvullende delen: een reeks presentaties over de link tussen geestelijke gezondheid en huisvesting, gevolgd door een workshop aan de hand van een concrete praktijkcasus, die geleidelijk werd uitgebreid met factoren die de situatie complexer maakten.

· Geestelijke gezondheid en huisvesting: wetenschappelijke inzichten (wetenschappelijke ondersteuning: Brusano)

Huisvesting is een belangrijke sociale determinant van geestelijke gezondheid - niet alleen als een simpel dak boven het hoofd, maar als een materieel, psychologisch en sociaal houvast.

In Brussel is de situatie bijzonder stug: hoge huurprijzen, verouderde woningen, overbevolking (30% van de huishoudens) en toename van het aantal daklozen (+25% in drie jaar).

Het verband tussen huisvesting en geestelijke gezondheid werkt twee kanten op: onzekere woonsituaties verergeren psychische problemen, en omgekeerd maken psychische problemen het moeilijker om je woning te behouden. Tijdens de presentatie werd ook het principe van 'stepped care' in huisvesting toegelicht - van standaardhuisvesting tot begeleide huisvesting - en werd de nadruk gelegd op 'Housing First'-programma's als een herstelgerichte aanpak. In het Brussels Gewest lopen momenteel 11 dergelijke projecten, goed voor zo'n 300 plaatsen.

· Sociale huisvesting en de uitdagingen op het gebied van geestelijke gezondheid Presentatie van de Schaarbeekse Haard - Charles Traoré & François Loffet

De Schaarbeekse Haard, een OVM met 103 medewerkers, heeft zijn organisatie in drie pijlers gepresenteerd: collectieve sociale dienstverlening, buurtgerichte dienstverlening (12 buurtwerkers die van 12.00 uur tot middernacht, 7 dagen per week actief zijn) en individuele sociale dienstverlening. Wegens de steeds complexere profielen van huurders - met name in het kader van artikel 36bis over inschakeling via huisvesting - heeft de Haard een reflectie gevoerd rond het 'huurderstraject' en de spreekuren van de maatschappelijk werkers uitgebreid. 'Samenleven' in flatgebouwen, de impact van enkele situaties op het volledige gebouw en samenwerking met partners zoals SMES voor Housing First stonden centraal in de gesprekken.

· Hulpbronnen rond huisvesting in Zorgzone Noord-Oost

Verschillende organisaties die in het gebied actief zijn, werken op het snijvlak van huisvesting en sociale begeleiding: Schaarbeekse Haard (Schaarbeek), EvereCity (Evere), FabrikFabrik en Habitations à Bon Marché (Sint-Joost), Unie der Schaarbeekse Huurders, en met name SMES-B voor het Housing First-programma (Schaarbeek). Brusano werkt momenteel aan een [Focus](#) over het thema huisvesting die professionals in de zorgzone handvatten zal bieden.